

הלכות ערובין פרק ז

א. מי שיצא מערב שבת חוץ למדינה, ועמד במקום בתוך התחום או בסופו, ואמר שביתתי במקום זה, וחזר לעירו ולן שם יש לו להלך למחר מאותו מקום, אלפים אמה לכל רוח. וזה הוא עיקר ערובי תחומין, לערב ברגליו; ולא אמרו לערב בהנחת מזון שתי סעודות בלבד במקום, אף על פי שלא יצא ולא עמד שם, אלא להקל על העשיר, שלא יצא אלא ישלח ערובו ביד אחר ויניחנו לו.

ב. וכן אם נתפון לקבע שביתתו במקום ידוע אצלו, כגון אילן או בית או גדר שהוא מכיר מקומו, ויש בינו ובינו כשחשכה אלפים אמה או פחות, והחזיק בדרך והלך כדי שיגיע לאותו מקום ויקנה בו שביתה אף על פי שלא הגיע ולא עמד שם, אלא החזירו חברו ללון אצלו, או שחזר מעצמו ללון, או נתעכב יש לו להלך עד מקום שנתפון לו, ומאותו מקום אלפים אמה לכל רוח: שפיון שגמר בלבו לקבע שם שביתתו, והחזיק בדרך, נעשה כמי שעמד שם, או שהניח ערובו שם.

ג. במה דברים אמורים, בעניי, שאין מטריחין אותו להניח ערוב; או בדחוק, כגון מי שהיה בא בדרך והיה ירא שמא תחשך: והוא שישאר מן היום, כדי שיגיע לאותו מקום שקבע בו שביתה, קדם שתחשך, אם רץ בכל כוחו, ויהיה בינו ובין אותו מקום כשתחשך, אלפים או פחות. אבל אם לא היה דחוק ולא עני, או שלא נשאר מן היום כדי שיגיע אפלו רץ בכל כוחו, או שהיה בין המקום שנתפון לשבת בו ובין המקום שהוא עומד בו כשחשכה יתר מאלפים אמה, או שלא כון המקום שקנה בו שביתה הרי לא קנה שביתה בדחוק מקום, ואין לו אלא אלפים אמה לכל רוח, ממקום שהוא עומד בו, כשחשכה.

ד. מי שעמד מבעוד יום ברשות היחיד, וקנה שם שביתה, או שהיה בא בדרך ונתפון לשבת ברשות היחיד הידועה אצלו, וקבע שם שביתתו הרי זה מהלך את כלה, וחוצה לה אלפים אמה לכל רוח. ואם היתה רשות היחיד זו מקום שלא הקף לדירה, או תל, או נקע אם היה בה בית סאתים או פחות, מהלך את כלה, וחוצה לה אלפים אמה לכל רוח; ואם היתה יתר על בית סאתים, אין לו בה אלא ארבע אמות, וחוצה מהן אלפים אמה לכל רוח. וכן אם הניח ערובו, במקום שלא הקף לדירה.

ה. הקונה שביתה בדחוק מקום, ולא סים מקום שביתתו לא קנה שביתה שם. פיצד: היה בא בדרך ואמר שביתתי בשדה פלונית, או בבקעה פלונית, או בדחוק אלה אמה, או אלפים ממקומי זה הרי זה לא קנה שביתה בדחוק מקום; ואין לו אלא אלפים אמה לכל רוח, ממקום שהוא עומד בו, כשחשכה.

ו. אמר שביתתי תחת אילן פלוני, או תחת סלע פלונית אם יש תחת אותו אילן או אותה סלע שמונה אמות או יתר, לא קנה שביתה: שהרי לא כון מקום שביתתו שאם בא לשבת בארבע אמות אלו, שמא בארבע אמות אלו האחרות הוא שקנה. לפיכך צריך להתפון לשבת בעיקרו, או בארבע אמות שבדרומו או שבצפונו. ואם היה תחתיו פחות משמונה, ונתפון לשבת תחתיו קנה: שהרי אין שם שעור שני מקומות, והרי מקצת מקומו מסים.

ז. הִיוּ שְׁנַיִם בָּאִים בְּדֶרֶךְ, אֶחָד מֵהֶן מִכִּיר אֵילָן אוֹ גֵּדֵר אוֹ מָקוֹם שֶׁהוּא קוֹבֵעַ בּוֹ שְׁבִיתָה, וְהַשֵּׁנִי אִינוֹ מִכִּיר זֶה שְׁאִינוֹ מִכִּיר מוֹסֵר שְׁבִיתָתוֹ לַמִּכִּיר, וְהַמִּכִּיר מִתְכַּוֵּן לְשִׁבַת הוּא וְחִבְרוֹ בַּמָּקוֹם שֶׁהוּא מִכִּיר.

ח. אֲנָשִׁי הָעִיר שֶׁשָּׁלְחוּ אֶחָד מֵהֶן לְהוֹלִיךְ לָהֶן עֲרוּבָן לַמָּקוֹם יָדוּעַ, וְהַחֲזִיק בְּדֶרֶךְ, וְהַחֲזִירוֹ חֲבֵרוֹ, וְלֹא הוֹלִיךְ עֲרוּבָן הֵן לֹא קָנוּ שְׁבִיתָה בְּאוֹתוֹ מָקוֹם, שֶׁהָרִי לֹא הֵנִחַ שָׁם עֲרוּבָן, וְאִין לָהֶן לְהֵלֶךְ מִמְּדִינָתָן, אֲלֹא אֲלֻפִּים אָמָה לְכָל רוּחַ. וְהוּא, קָנָה שָׁם עֲרוּב שֶׁהָרִי הוּא בֹּא בְּדֶרֶךְ, וְנִתְכַּוֵּן לְשִׁבַת שָׁם, וְהַחֲזִיק בְּדֶרֶךְ; לְפִיכָף יֵשׁ לוֹ לְמַחֵר לְהֵלֶךְ לְאוֹתוֹ מָקוֹם, וְלִהְיוֹת מִמֶּנּוּ אֲלֻפִּים אָמָה לְכָל רוּחַ.

ט. זֶה שֶׁאִמְרָנוּ שֶׁצָּרִיךְ הַקּוֹנֵה שְׁבִיתָה בְּרַחוּק מָקוֹם שִׁיחֲזִיק בְּדֶרֶךְ, לֹא שִׁיֵּצֵא וְיֵלֶךְ בַּשָּׂדֶה, אֲלֹא אִפְלוּ יֵרֵד מִן הָעֲלִיָּה לִילֶךְ לְאוֹתוֹ מָקוֹם, וְקֵדָם שִׁיֵּצֵא מִפֶּתַח הַחֲצֵר הַחֲזִירוֹ חֲבֵרוֹ הָרִי זֶה הַחֲזִיק, וְקָנָה שְׁבִיתָה. וְכֵן כָּל הַקּוֹנֵה שְׁבִיתָה בְּרַחוּק מָקוֹם, אִינוֹ צָרִיךְ לוֹמַר שְׁבִיתָתִי בַּמָּקוֹם פְּלוֹנִי, אֲלֹא כִּיּוֹן שֶׁגָּמַר בְּלִבּוֹ וְהַחֲזִיק בְּדֶרֶךְ כָּל שֶׁהוּא, קָנָה שָׁם שְׁבִיתָה; וְאִין צָרִיךְ לוֹמַר מִי שִׁיֵּצֵא בְּרִגְלָיו וְעָמַד בַּמָּקוֹם שֶׁקָּנָה בּוֹ שְׁבִיתָה, שְׁאִינוֹ צָרִיךְ לוֹמַר כָּלוּם, אֲלֹא כִּיּוֹן שֶׁגָּמַר בְּלִבּוֹ, קָנָה.

י. הַתְּלַמִּידִים שֶׁהוֹלְכִין אוֹכְלִין בְּלִילִי שִׁבַת בַּשָּׂדוֹת וּבַכְּרָמִים, אֵצֶל בַּעֲלֵי הַבָּתִּים שֶׁפֶתֶן מְצוּיָה לְעוֹבְרֵי דְרָכִים הַבָּאִים שָׁם, וּבָאִים וְלֹנִים, בְּבֵית הַמְּדָרֶשׁ מְהֻלְכִין אֲלֻפִּים אָמָה לְכָל רוּחַ מִבֵּית הַמְּדָרֶשׁ, לֹא מִמָּקוֹם הָאֲכִילָה: שְׁאֵלוּ מִצָּאוּ סְעוּדָתָן בְּבֵית הַמְּדָרֶשׁ, לֹא הָיוּ יוֹצְאִין לַשָּׂדֶה; וְאִין דַּעְתָּן סוּמְכַת לְדִירָה, אֲלֹא עַל בֵּית מְדָרֶשׁ.